

Styling és haj: Domán Melinda • Smink: Somogyvári Dóra
Ruhák: SPRINGFIELD, MARKS & SPENCER

SZÖVEG –
BAKA ILDIKÓ

KÉPEK –
EMMER LÁSZLÓ

SOROZAT –
KÉPMÁS

„EZT FELÍRHATOD, PAPA!”

Tíz év telt el azóta, hogy Varró Dani így írt „Szívdesszert” című kötetében: „...ha nem szeretsz hát ne szeress / ez itt csak egy teszt sms / hogy nyomkodom tehát vagyok”. A költő továbbra is költ, és a közönség mellett most már egy „virtuális amazon” feleség és további három személy is kedveli ezt.

♦ – **Mi a célod azzal, hogy a verseidbe beemelsz olyan kifejezéseket, mint a taggelés, a posztolás és a csetbox?**

– Természetesnek tartom, hogy az ember arról ír, ami körülveszi. Hiteltelen lenne, ha a madárcsicsergésről írnék, amihez nincs viszonyom, miközben a számítógép pittyegéséhez meg van. Az olvasónak ez szokatlan lehet, mert az iskolában régi versekről tanulunk, azok még nem szólhattak a közösségi médiáról, de egyébként sok költőt lelkesítettek a technikai vívmányok, Petőfi a vasútról írt rajongó verset, Kosztolányit a telefon, Tóth Árpádot meg a Zeppelin ihlette meg. Engem a mai világ hétköznapi témái érdekelnek, és szeretek egy úgynevezett költőietlen témát klasszikus költői módon, mondjuk szonettben megfogalmazni, ennek van valami izgalmas feszültsége. Vagy például ebben a legfrissebb, „Feleségem ha felmegy a Facebookra” című versben a modern tartalomhoz a magyar nótás forma társul.

– **Regisztráltál már az Instagramra és a Twitterre is? Számíthatunk arra, hogy a következő versek már ezeknek az oldalaknak a jellemző kifejezéseit fogják tartalmazni?**

– Nem, én a Facebookot sem használom olyan sokat, inkább a feleségem, ő segít rendben tartani az oldalamat is. Ő fent van az Instagramon és a Twitteren is, de én nem.

„CSODÁLATOS AZ APUKASÁG, TALÁN CSAK A SZERELEMHEZ HASONLÍTHATÓ ÉRZÉS.”

– Soha nem volt olyan terved, hogy filozófiai témájú verseket is írj?

– Egy időben érdekelt a filozófia, de anyukám, aki filozófiatanár, eltanácsolt tőle. Azt mondta, hogy a filozófia marhaság, és nem érdemes vele foglalkozni. Sok verset írtam a szerelemről meg az évszakokról, de a hagyományos költői témák között akadnak olyanok is, amikről meg soha. Általában vidám verseket szoktam írni, tudom, hogy ez sem szokványos. Az első mesterem, a gimnáziumi magyartanárom mindig azt mondta, hogy a szenvedés és a pokoljárás nagyon fontos egy költőnek. Amiket irodalomórán tanultunk, abból is azt szűrtem le, hogy egy magyar költőnek illik tragikus hangvételő, de legalábbis melankolikus verseket írnia. Nekem viszont sose jutott eszembe, hogy a szomorúságaimról verseljek, mindig inkább jókedvemben írtam. De most az utolsó könyvemnél („Mi lett hova?” – a szerk.) igyekeztem kipipálni azokat a műfajokat, amik egy rendes, korombeli költőtől elvárhatók, úgyhogy írtam hitvesi lírát meg létösszegző, leltározó verseket, és volt olyan tervem is, hogy majd hazafiasat meg filozófiáit is írok. De ez végül csak ötlet maradt.

– Idén leszel negyvenéves. Most hol tartasz a számvetésben?

– Már harmincéves koromban is volt számvetés, meg aztán akkor is, amikor 32 lettem, mert ez hagyományosan így van a költőknél József Attila óta. Most megkönnyebbültem attól, hogy meglett ez a kötet, és elővettem megint a régóta dédelgetett költői terveimet. Az utóbbi években nagyon sokat fordítottam, szeretnék a jövőben több sajátot írni. Most, hogy negyven leszek, tudatosítottam, hogy nincs végtelen időm, nem halogathatom sokáig.

– Akkor most talán megírod a pókerről szóló verses regényt?

– Nagyon szeretném, azt is előrevettem.

– Van még időd pókerezni a gyerekek mellett?

– Nincs, ez eléggé kihullott a rostán. Most nagyjából félévente van egy baráti parti. Egyetemista koromban nagyon sokat játszottam, versenyekre is jártam, most már inkább csak mint lehetséges könyvtéma érdekel. Szerettem, mert jól ment, volt benne sikerélményem, szerettem az izgalmát, és nagyon érdekes a döntéshozatal része is. Minden partiban meg kell hozni egy csomó döntést: eldobod vagy megadod, vagy emelsz, és ha emelsz, akkor mennyit. Eleinte nagyon ösztönös voltam ebben, aztán egy barátomtól kaptam pókerstratégiákról szóló könyveket, és elkezdtem tudatosan foglalkozni az esélyekkel, rájöttem, hogy matematikailag is meg lehet közelíteni ezt a játékot. A pszichológiája is izgalmas: meg kell próbálni a másik fejével gondolkodni. Sokan játszottak nagyon egoista módon, de ha az ember túlságosan a saját lapjaira koncentrál, akkor nehéz nyerni. Kifizetődőbb, ha megfigyelő vagy, ha azt nézed, hogy a másik mit csinál. Nekem ez ment, mert amúgy is jobban szeretek meghúzódni a partvonalon, mint a társaság középpontjában lenni.

– Lackfi János mondta nemrég egy előadáson, hogy néha e-mailben küldik el neki ismeretlenek az írásait, és azt kérik, ítélje meg, tehetségesek-e. Ő pedig mindig készletet érez, hogy ezt válaszolja: „Szánj rá tíz évet, és kiderül, hogy tehetséges vagy-e!” Szerinted is fejleszthető a rímfaragási képesség?

– Igen, de ezt fiatalon nagyon nehéz belátni. Én úgy emlékszem, hogy ez volt a legfontosabb fordulat a költővé válásomban. 14–15 évesen azt képzeltem, hogy a költő olyan, mint egy automata: felül bemegy az ihlet, alul kijön a vers. Szentségtörésnek tűnt utólag foglalkozni azzal, amit az ihlet pillanatában leírtam, szótágotat számolgatni meg ilyesmi. Pedig amit elsőre leír az ember, az általában közhelyes. Mondta a magyartanárom, hogy rosszak a verseim, én meg először megsértődtem, aztán visszamentem hozzá, mert túlságosan érdekelt ez az egész. Mondta, hogy olvassam el Hegedűs Gézáról, „A költői mesterség” és Gáldi Lászlótól az „Ismerjük meg a versformákat!” című könyveket. Vonakodva, de olvastam, és rájöttem, hogy engem nagyon izgatnak a rímek és a ritmusok, csodálatos dolgokat lehet művelni velük. Szóval sokat kell foglalkozni ezzel, de az emberek nem ezt a választ várják. Legtöbbször nem is azt kérdezik, hogy elég jó-e, amit írtak, hanem rögtön azt, hogy hogyan tudnák

megjelentetni. Azt gondolják, hogy kész költők, csak nem ismerik a publikálás titkát. Pedig a titok csak annyi, hogy elég jól kell írni.

– Mit tapasztalsz, amikor felolvasol előadói esteken, veszik az emberek a poént?

– Általában igen. Az óvodások és a kisiskolások még ösztönösen szeretik és értik a verseket, a középiskolások már veszik az iróniát is, legkevésbé talán a felsősök, a kamaszok nyitottak, de őket, gondolom, ebben az időszakban jobban foglalkoztatják a bennük történő változások.

– Említetted, hogy visszafogott személyiség vagy. Az ilyen szereplések ennek ellenére jól mennek?

– Egyre jobban. Gátlásos vagyok, és amikor írásra adtam a fejem, egyáltalán nem gondoltam bele, hogy ez szereplésekkel is jár majd. Mindig jobban szerettem írni, mint beszélni. A sors iróniája, hogy az írásaimmal olyan ismert lettem, hogy sok helyre hívnak, hogy beszéljek róluk. Pedig sose szerettem szerepelni, mindig szorongtam tőle. Most már azért van valamennyi rutinom. Eleinte a gyerekektől féltam a legjobban. Huszoneves voltam, amikor a *Túl a Maszat-hegyent* írtam, akkor még nem volt gyerekem, az első, kicsiknek tartott felolvasások rosszul sikerültek. Amióta vannak saját gyerekeim, ez megfordult, és most már gyerekek közé megyek a legszívesebben.

– A verseid nyelvezete egyszerű, „Hat jó játék kisbabáknak” című, tankönyvben is megjelent gyerekversedet mégis sokan félreértették. Milyen tanulságokat fogalmaztál meg a téged ért támadások után?

– Én is azt gondoltam, hogy egyszerűeket és közérthetőeket írok. Emlékszem, hogy amikor olvastuk az iskolában „A helység kalapácsát” Petőfitől, az nagyon bosszantott, hogy én értettem, hogy ez egy paródia, és nagyon viccesnek találtam, az osztálytársaim viszont csúfolódtak rajta, mert félreértették az egészet. Innen eredeztettem az a célt, hogy olyan verseket írjak, amelyeket mindenki megért, és amelyekkel mindkinek meg lehet mutatni, hogy a költészet milyen szuper dolog. Hogy senki ne legyen kizárva belőle. De arra jöttem rá a támadások kapcsán, hogy van egy viszonylag széles réteg, akik a szerintem nagyon egyszerűt sem tudják úgy befogadni, hogy ne értenék félre, vagy ne akarnák félreérteni. Úgyhogy az volt

a tanulság, hogy nincs olyan, hogy „vers mindenkinek”, ezért most már inkább az a célom, hogy a saját mércémnek megfeleljek.

– A feleséged határozottan megírta a véleményét a téged támadóknak a Facebookon. Mindig ilyen szókimondó?

– Igen, csodálom is benne, hogy nagyon határozottan kiáll az elvei mellett. Én egyrészt elég konfliktuskerülő vagyok, másrészt sokszor azt gondolom, hogy egy témát több oldalról lehet nézni, hogy végül is annak az embernek az érvei is érthetőek, akivel én nem értek egyet. Ő viszont nagyon hisz az igazában, és tud harcias lenni, pláne, ha a gyerekeinkről van szó.

– Te vagy a megfontolt, ő a szókimondó, így egészítitek ki egymást?

– Igen, azt hiszem, lehet így mondani.

– Gondolom, el szokta olvasni, amiket írsz. Tesz kritikus megjegyzéseket?

– Igen. Amikor írok, alkotói lázban égek, és azt várom, hogy ő is lelkes legyen, de ő már sok verset olvasott tőlem, alapnak veszi, hogy jó, és a kritikus észrevételeivel kezdi. Ettől néha elszontyolodom. Mostanában meg már dicséri is, de akkor meg azt gondolom, hogy csak azért, mert ezt várom el tőle. Úgyhogy ez nehéz ügy. De amúgy nagyon jókat mond, az új könyvemben sok vers jobb lett attól, hogy ő látta, és jó irányba terelt. Egyébként a gyereknevelésben is kiegészítjük egymást, én vagyok a jó zsaru, ő a rossz zsaru.

– Féltél az apaságtól?

– Mindig is nagyon szerettem volna gyerekeket, minél többet, de amikor a feleségem az első gyerekünket várta, akkor azért féltam. Aggódtam, hogy elég jó apuka leszek-e, kellő példát mutatok-e, el tudom-e tartani a családomat. És mindenki csak riogatott, az az emlékem. Olyanokat mondtak, hogy vége lesz az életemnek, soha többet nem fogok aludni, nem lesz időm semmire. És ezekben persze van igazság, de amikor megszületett Misi, hatalmas meglepetésként ért, hogy mennyi öröme van ennek, hogy milyen csodálatos, talán csak a szerelemhez hasonlítható érzés az apukaság! A pozitívumokról senki nem beszélt, én viszont ennek az örömnak a rózsaszín kódében éltem elég sokáig, ezért írtam az elmúlt években szinte kizárólag csak a gyerekeimről.

„SOK VERSEM JOBB LETT ATTÓL, HOGY A FELESÉGEM LÁTTA, ÉS JÓ IRÁNYBA TERELT.”

– Hogyan tudjátok megosztani a figyelmeteket most, hogy három gyermek van?

– Hát, nem egyszerű, vannak jobb meg rosszabb időszakok. Most kicsit könnyebb a helyzet, mert Misi elkezdte az iskolát, Jancsi meg ovis, tehát van egy fél nap, amikor csak a legkisebb, Béni van otthon. Ő viszont másfél éves, mindent lepakol, mindenhova felmászik, folyton figyelni kell rá, nehogy összetörjön valamit, vagy nehogy magát törje össze. Úgyhogy sok időt igényelnek, de nagyon sokat is adnak. Inspirációt is. A középső gyereknek a legnehezebb egyébként, mert ő sem a legokosabb, sem a legaranyosabb nem lehet. Neki úgy próbálunk segíteni, hogy sok saját időt adunk neki, és dicsérrjük. Megdicsértem egyszer, mert valamit megtalált, és azóta is emlegeti, hogy „ugye, én milyen jó megtaláló vagyok?” Meg például, ha a kicsit felvesszük, akkor ő is kéri, hogy én vigyem az ágyba, és olyankor nem azt mondom, hogy „te már nagy vagy”, hanem felkapom és viszem.

– Miket olvastok nekik a te könyveiden kívül?

– Sok mindent, régieket meg mostaniakat is. Például nagyon szeretik Keresztesi Józsefnek a „Mit eszik a micsoda?” című gyerekkönyvet. Jancsinál sokáig Berg Judit „Maszat”-sorozata volt a sláger; most, hogy négyéves múlt, egyre inkább tudunk olyan hosszabb meséket olvasni, amit ő és a bátyja is élvez. Béni pedig állandóan hozza az egészen piciknek való, lapozgatós könyveit, hogy olvassuk. Időnként meg levesz a polcra egészen komoly könyveket, és nézegeti. Szerintem ebből is látszik, hogy ami a szülőnek fontos, az a gyereknek is érdekes. Örülök, hogy sikerült átadni neki is azt, hogy a könyvek fontosak. Szépen lapoz, nem tépi el, egy másfél évestől ez lenyűgöző.

– Amikor határidős munkáid vannak – például színháznak fordítasz –, akkor elvonulsz egy külön szobába, ahova nem mehetnek be a gyerekek?

– Próbáltam, de nem nagyon hagynak. Olyan is volt, hogy levettem kintről a kilincset, de akkor meg dörömböltek, hogy „Papa, engedj be, én is akarok dolgozni!” Úgyhogy vagy felkelek hajnalban, és akkor van pár órám, vagy elmegyek otthonról. A festőművész sógorom, Szentesi Csaba műtermében van egy szoba, amit nem használ, oda szoktam elvonulni költeni.

– A mondókáidat olvasva felmerült bennem, hogy vajon szoktál-e jegyzetelni, amikor a gyerekekkel vagy.

– Igen, és ehhez már hozzá is szoktak, ezért, ha úgy érzik, hogy most valami nagyon jót mondtak, akkor szólnak, hogy „ez felírhatod, Papa!” Belőlem hiányzik az a spontánság, hogy rögtön verssé alakítsak valamit. A feleségemben az is lenyűgöz, hogy ő bármit csinál, pelenkáz vagy játszik a gyerekekkel, közben énekliezeket a régi dalocskákat, és olyan szöveget rögtönöz hozzájuk, ami a helyzethez illik. Gondolom, régen is így születhettek a mondókák, altatók. Én ezt nem tudom megcsinálni, úgyhogy azért kezdttem el mondókákat írni, hogy legyenek kész szövegek, amiket adott esetben előhúzhatok. És büszke vagyok rá, hogy működnek, ha például pelenkázás közben mondogatom a pelenkázomondókát, akkor nem mászik el a gyerek, hanem figyel. Ez kiállta az idő próbáját, most már a harmadik gyereknél válik be nagyon jól.

Annak örülök egyébként, hogy időnként el tudok menni otthonról, muszáj mást csinálni, hogy utána az ember megint türelmesebb legyen a gyerekekkel. Néha a feleségem is tud egy kicsit pihenni, bár a legkisebbtől még nem annyira. Ha az ember folyamatosan ebben van, akkor nagyon nehéz feltöltődni.

– Olyan is van, hogy ketten a feleségeddel mentek el valahova, és a nagyszülőkkel maradnak a gyerekek?

– Előfordul, de sajnos ritkán. A három gyerek együtt nem egyszerű eset, ember legyen a talpán, aki – mint a népmesében az elvarázsolt ménest – megőrzi őket egy éjszakára. Néha-néha azért el tudunk menni randizni, és az nagyon jó szokott lenni. ♦